

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Seksen sekizinci birleşim

8 . VIII . 1945 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	138	yılı kesinhesabı hakkında kanun tasarısı ve	
2. — Görüşülen işler	138	Sayıştay Komisyonu raporu (3/227, 262,	
1. — Tekel Genel Müdürlüğü 1940 mali		1/100)	138:139,139,140:143
yılı bilânçosunun gönderildiği hakkında		2. — Gaziantep Milletvekili Cemil Barlas	
Başbakanlık tezkeresiyle Tekel Genel Mü-		ve iki arkadaşının, Subaylar Heyetine mah-	
dürlüğü 1940 yılı uygunluk bildiriminin		sus Terfi Kanununa geçici bir madde eklen-	
sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tez-		mesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma	
keresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1940 mali		ve Bütçe Komisyonları raporları (2/72)	139

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Nakil vasıtaları hakkındaki 3827 sayılı kanuna ek kanun tasarısı, istek üzerine geri verildi.

Gülhane Askerî Doktor Tatbikat Okulu ve Kliniği ve Veteriner Tatbikat Okulu profesörlerinin kıta hizmetlerine dair olan kanun ile;

Burdur Milletvekilliğine seçilen Mehmet

Sanlı'nın seçim tutanağı kabul olundu.

Çarşamba günü toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkanvekili

Sivas

Ş. Günaltay

Kâtip

Erzincan

B. K. Çağlar

Kâtip

Kütahya

V. Uzgören

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

BAŞKAN — Dr. M. Germen (Aydın)

KÂTIPLER : N. Frat (Samsun), N. Baydar (Malatya)

BAŞKAN — Oturum açılmıştır.

2. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Tekel Genel Müdürlüğü 1940 malî yılı bilânçosunun gönderildiği hakkında Başbakanlık tezkeresiyle Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1940 malî yılı kesinhesabı hakkında kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/227, 262, 1/100) [1]*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz isteyen var mı? Maddelerin müzakeresine geçilmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı Kesinhesap Kanunu

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı gideri bağlı (A) cetvelinde gösterildiği üzere (9 363 394) kuruştur.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi cetvelle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Adı geçen Genel Müdürlüğün aynı yıl geliri bağlı (B) cetvelinde gösterildiği

üzere (62 908 018) lira (61) kuruştur.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi cetvelle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Özel idarelerle tayyare payı olarak ispiro ve ispirotolu içkiler satış kârından ayrılan paralardan 1940 malî yılı içinde ödenmeyen ve bağlı (A) ve (B) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (343 247 lira (94) kuruş 1941 yılına aktarılmıştır.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi cetvelle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Ödenekten 1940 malî yılında sarfolunmayan ve bağlı (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (629 307) lira (93) kuruş ödenek artığı iptal olunmuştur.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi cetvelle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Genel Müdürlüğün bağlı (C) cetvelinde gösterilen 1940 malî yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı onanmıştır.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi cetvelle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

[1] 171 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunu Maliye, Gümrük ve Tekel Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tasarımın tümünü açık oyunuzda sunuyorum..

2. — *Gaziantep Milletvekili Cemil Barlas ve iki arkadaşının, Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma ve Bütçe Komisyonları raporları (2/72) [1]*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz isteyen var mı? Maddelerin görüşülmesine geçilmesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı kanuna ek kanun

MADDE 1. — 19 . VI . 1942 tarihli ve 4273 sayılı kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Subay iken Üniversitenin herhangi bir fakültesinde veya Dişçi ve Eczacı okullarında tahsillerini bitirip bu tahsili gerektiren sınıfta veya bu tahsil ile uzmanlığını ve görgüsünü arttırdığı hizmette kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevli olarak çalışmakta bulunanların son rütbeye nasıpları iki yıl ilerletilir. Bu nasıp düzeltilmesinden dolayı aylık farkı verilmez ve bu ilerletmeler emeklilik süresinin hesabında eylemlilik hizmetten sayılmaz.

[1] 172 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

Yukarıki fıkrada yazılı durumda bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, o tahsil dolayısıyla, kıdem zammı almış olanlara bu hüküm uygulanmaz.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Savunma ve Maliye Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın birinci görüşülmesi bitmiştir.

A. R. ESEN (Siird) — Bay Başkan, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Niçin?

A. R. ESEN (Siird) — Bu madde hakkında.

BAŞKAN — Tasarımın ikinci görüşülmesinde söylersiniz.

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 mali yılı kesin hesabı hakkındaki tasarıya oylarını kullanmamış olanlar lütfetsinler.

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Yapılan açıkoyun sonucunu bildiriyorum:

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 mali yılı kesin hesabı hakkındaki kanuna (283) zat oy vermiştir. Yeterlik vardır. Muamele tamamdır. Kanun (283) oyla kabul edilmiştir.

Cuma günü için gündem yoktur. Kamutay muvafakat buyurursa pazartesi günü toplanalım. (Muvafık sesleri).

Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Oturuma son veriyorum.

Kapanma saati : 15,16

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 malî yılı kesinhesabı hakkındaki kanuna verilen oyların sonucu
(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 455
Oy verenler : 283
Kabul edenler : 283
Kabul etmeyenler : 0
Çekinseler : 0
Oya katılmayanlar : 170
Boşlar : 2

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

I. H. BALTACIOĞLU

M. GÖNENÇ

Dr. A. H. SELGİL

A. TAŞKAPILI

B. TÜRKER

S. YURDKORU

AĞRI

H. BAYRAK

AMASYA

N. AKTİN

Z. TARHAN

E. URAS

A. K. YIĞİTOĞLU

ANKARA

B. BAYKAN

A. BAYTIN

R. BÖREKÇİ

A. ÇUBUKÇU

F. DALDAL

H. N. MIHÇIOĞLU

M. ÖKMEN

ANTALYA

N. AKSOY

M. ÇANKAYA

H. T. DAĞLIOĞLU

Dr. G. KAHRAMAN

N. E. SUMER

AYDIN

Dr. H. ALATAS

Gl. R. ALPMAN

Dr. M. GERMEN

N. GÖKTEPE

Dr. R. LEVENT

BALIKESİR

M. AKPINAR

O. N. BURCU

P. ETÇİOĞLU

H. KÜÇÜKLER

H. ONAT

Gl. K. ÖZALP

F. TİRİTOĞLU

Y. S. UZAY

İ. İL. UZUNÇARŞILI

BİLECİK

Dr. M. SUNER

BİTLİS

B. OSMA

BOLU

H. S. ADAL

Korgl. A. ALPTOĞAN

C. ÖZÇAĞLAR

C. S. SİREN

Dr. Z. ÜLGEN

BURDUR

Ş. ENGİNERİ

M. SANLI

Dr. A. R. YEŞİLYURT

BURSA

Gl. A. ATLI

A. DURU

A. M. ERHAN

M. F. GERÇEKER

Dr. R. GÜRAN

Dr. M. T. SİMER

Gl. N. TINAZ

ÇANAKKALE

S. BATU

H. ERGENELİ

R. N. GÜNTEKİN

A. KAMÇIL

ÇANKIRI

Dr. A. ARKAN

A. İNAN

M. A. RENDA

ÇORUH

A. R. EREM

A. TUZÜN

A. US

ÇORUM

H. AKDOĞAN

E. S. AKGÖL

E. ALPSAR

N. ATALAY

Dr. M. CANTEKİN

DENİZLİ

F. ASAL

A. EGE

H. GÜNVER

N. KÜÇÜKA

E. A. TOKAD

DIYARBAKIR

R. BEKİT

O. OCAK

Dr. İ. T. ÖNGÖREN

Gl. K. SEVÜKTEKİN

K. ŞEDELE

Ş. ULUĞ

EDİRNE

M. E. AĞAOĞULLARI

F. BALKAN

E. DEMİRAY

M. N. GÜNDÜZALP

Dr. F. MEMİK

ELAZIG

H. KİŞİOĞLU

ERZİNCAN

B. K. ÇAĞLAR

A. FIRAT

F. KALFAGİL

Ş. SÖKMENSÜER

ERZURUM

S. ALTUĞ

Gl. P. DEMİRHAN

N. DURLU

N. ELGÜN

Ş. KOÇAK

ESKİŞEHİR

İ. ARUKAN

İ. U. AYKURD

E. SAZAK

GAZİANTEP

Ö. A. AKSOY

C. S. BARIAS

Dr. M. CANBOLAT

B. KALELİ

S. ÖZDEMİR

M. ŞAHİN

GİRESUN

İ. GURAK

İ. SABUNCU

A. SAYAR

N. OSTEN

GÜMÜŞANE

H. F. ATAÇ

Ş. ERDOĞAN

C. SELEK

E. S. TÖR

HAKKÂRİ

A. R. GÖKSİDAN

HATAY

Gl. E. DURUKAN

H. ILGAZ

B. S. KUNT

İÇEL

Dr. M. BERKER

H. S. TANRIÖVER

Gl. Ş. TÜRSAN

İSPARTA

K. AYDAR
M. KARAAĞAÇ
H. ÖZDAMAR
K. TURAN
C. TÜZEMEN

İSTANBUL

Dr. G. ATAÇ
A. BAYINDIR
Dr. K. C. BERKSOY
A. H. DENİZMEN
İ. A. GÖVSA
F. HAMAL
Gl. K. KARABEKİR
Z. KARAMURSAL
H. KORTEK
Ş. A. ÖGEL
F. ÖYMEN
V. SARIDAL
A. R. TARHAN
İ. H. ÜLKEMEN
M. ÜSTÜNDAĞ

İZMİR

Ş. ADALAN
B. ARIMAN
M. BİRSEL
Dr. H. H. CURA
E. ÇINAR
S. EPİKMEN
R. KÖKEN
H. ONARAN
E. ORAN
Ş. YUNUS

KARS

E. DEMİREL
C. DURSUNOĞLU
Gl. H. DURUDOĞAN
Ş. KARACAN
Dr. E. OKTAY
Z. ORHON

KASTAMONU

A. BİNKAYA
T. COŞKAN
H. ÇELEN
R. SALTUĞ
N. TAMAC
T. TAŞKIRAN
KAYSERİ

F. BAYSAL
A. H. KALAÇ

R. ÖZSOY
M. K. ŞATIR
M. TANER
N. TOKER
C. TÜZEL

KIRKLARELİ

Z. AKIN
Korgrl. K. DOĞAN
Ş. ÖDÜL

KIRŞEHİR

F. SELER
İ. TURAN

KOCAELİ

S. ARTEL
Dr. F. Ş. BÜRGE
A. DİKMEN
R. FENMEN
S. PEK
İ. TOLON
S. YARGI
İ. S. YİĞİT

KONYA

S. ARIKAN
V. BİLGİN
M. A. BİNAL
S. ÇUMRALI
A. H. DİKMEN
Ş. ERGUN
E. GÖKME
Dr. S. IRMAK
H. KARAGÜLLE
Dr. O. Ş. ULUDAĞ

KÜTAHYA

H. BENLİ
Dr. A. S. DELİLBASİ
S. KUTMAN
R. PEKER
V. UZGÖREN

MALATYA

E. BARKAN
N. BAYDAR
M. ÖKER
K. SAYIN
O. TANER

MANİSA

Korgl. A. R. ARTUN-
KAL
H. BAYUR
R. N. EDGÜER (İ.)

İ. ERTEM

Dr. S. E. KAAATÇILAR
F. KURDOĞLU
Y. ÖZEY

MARAŞ

Dr. K. BAYİZİT
R. KAPLAN
H. R. TANKUT
A. H. TANPINAR
A. YAYCIOĞLU

MARDİN

Gl. S. DÜZGÖREN
E. ERGİN
R. ERTEN
H. MENEMENCİOĞLU
Dr. A. URAS
L. ÜLKÜMEN

MUĞLA

C. KARAMUĞLA

MUŞ

K. KOTAN

NİĞDE

R. DÖLUNAY
H. MENGİ

ORDU

İ. ÇAMAŞ
Dr. V. DEMİR
Dr. Z. M. SEZER
H. ŞARLAN
H. YALMAN

RİZE

K. KAMU
F. SİRMEN
A. ZİRH

SAMSUN

H. ÇAKIR
Z. DURUKAN
Amiral F. ENGİN
İ. EZGÜ

N. FIRAT
N. ÖZTUZCU
M. A. YÖRÜKER
SEYHAN

Gl. N. ELDENİZ
Ş. İŞCEN
Dr. K. SATIR
A. M. YEGENA
SİİRD
A. R. ESEN
B. TÜRKAY

SİNOB

C. ATAY
C. K. İNCEDAYI

SİVAS

M. Ş. BLEDA
E. DİZDAR
Ş. GÜNALTAY
H. İŞİK
K. KİTAPÇI
R. Ş. SİRER
İ. M. UĞUR

TEKİRDAĞ

E. ATAÇ
F. ÖZTRAK
E. PEKEL
N. TRAK

TOKAD

S. ÇELİKKOL
M. DEVELİ
H. N. KEŞMİR
C. KOVALI
G. PEKEL
N. POROY

TRABZON

M. S. ANAMUR
M. AYDIN
F. A. BARUTCU
D. EYİBOĞLU
T. GÖKSEL

TUNCELİ

N. S. SİLAN

URFA

H. S. COŞAR
A. K. TECER
E. TEKELİ
S. K. YETKİN

VAN

N. BERKER

YOZGAD

C. ARAT
Z. ARKANT
S. KORKMAZ
A. SUNGUR

ZONGULDAK

Dr. R. BARKIN
A. R. İNCEALEM-
DAROĞLU
Y. Z. ÖZENÇİ
Ş. TANSAN

[Oya katılmayanlar]

AFYON KARAHİSAR

H. ÇERÇEL
A. ÇETİNKAYA (İ.)

AGRI

R. R. PASIN
H. TUGAÇ

ANKARA

Gl. N. ANILMIŞ
F. R. ATAY (İ.)

H. O. BEKATA
M. ERİŞ

İ. İNÖNÜ (Cumhurbaşkan)

M. KAYAĞLU
Z. YÖRÜK

ANTALYA

T. SÖKMEN (İ)
Dr. C. TUNCA

AYDIN

A. S. LEVEND
A. MENDERES

BALIKESİR

H. ÇARIKLI
M. DEMİR

H. KARAN
S. ÖRGEEVREN

BİLECİK

M. Ş. ESENDAL
K. GÜLEK

K. SUN

BİNGÖL

T. BANGUĞLU
F. F. DÜŞÜNSEL

BİTLİS

M. ERTAN

BOLU

H. C. ÇAMBEL
H. R. ÖYMEN

BURSA

A. AKGÜC
R. CANİTEZ (Başkan-
vekili)

F. GÜVENDİREN
Dr. S. KONUK (Bakan)

M. B. PARS

ÇANAKKALE

S. T. ARSAJ
R. BULAYIRLI

ÇANKIRI

B. ERKİN (Hasta)
T. ONAY

ÇORUH

M. M. KANSU
ÇORUM

Dr. C. KAZANCIOĞ-
LU

M. ÇAĞIL

İ. EKER (İ.)

DENİZLİ

Dr. H. BERKMAN
Dr. B. UZ

ELAZIĞ

F. AĞRALI
F. A. AYKAÇ

S. SAĞIROĞLU
İ. YALÇIN

ERZİNCAN

A. S. İLTER
ERZURUM

A. AKYÜREK
R. DİNÇ

M. H. GÖLE
Gl. Z. SOYDEMİR

ESKİŞEHİR

Y. ABADAN
İ. ÖZDAMAR

GAZİANTEP

Dr. M. A. AĞAKAY
Dr. A. MELEK

GİRESUN

M. AKKAYA (Hasta)
Gl. İ. SÖKMEN

A. ULUS

F. YÜZATLI

GÜMÜŞANE

R. GÜRELI

HATAY

A. Ş. DEVRİM
H. SELÇUK

A. TÜRKMEN (Hasta)

İÇEL

T. C. BERİKER
F. C. GÜVEN

R. KORALTAN
Ş. TUGAY

İSTANBUL

C. E. ARSEVEN
Gl. R. BELE

S. CİMCOZ

Dr. H. DİKER (Ö.)
A. Ş. ESMEER (İ.)

G. B. GÖKER
Dr. Gl. N. İ. GÖZCÜ

(Hasta)

H. C. YALÇIN

İZMİR

C. BAYAR
H. MENTEŞE

Dr. K. ÖRS

Ş. SARACOĞLU (Baş-
bakan)

H. Â. YÜCEL (Bakan)

KARS

F. KÖPRÜLÜ
E. ÖZOĞUZ

KASTAMONU

H. ÇORUK (İ.)
Dr. F. ECEVİT

Z. ORBAY

KAYSERİ

Ö. TAŞCIOĞLU
S. H. ÜRGÜBLÜ (Ba-
kan)

KIRKLARELİ

N. A. KANSU
Dr. F. UMay (Ö.)

KIRŞEHİR

F. ÇOBANOĞLU
Ş. TORGUT

KOCAELİ

Gl. M. BAKÜ
N. ERİM

KONYA

Gl. A. F. ÇEBESOY
(Bakan)

K. OKAY (Ö.)
N. H. ONAT

T. F. SILAY
A. R. TÜREL (Bakan)

KÜTAHYA

B. ATALAY
M. ERKMEK

H. PEKCAN

A. TİRİDOĞLU

Ö. B. UŞAKLI
MALATYA

Dr. C. ÖZELÇİ

M. Ş. ÖZPAZARBAŞI
M. PEKTAŞ

H. SAĞIROĞLU

T. TEMELLİ

M. N. ZABCİ

MANİSA

O. ERÇİN

Ş. R. HATİBOĞLU
(Bakan)

K. KARAOŞMAN

H. SARHAN

F. USLU

MARDİN

İ. F. ALPAYA (İ. Ü.)
MUĞLA

Orgl. İ. ÇALIŞLAR
H. KİTABCİ

F. O. MENTEŞEOĞLU
MUŞ

H. KILICIOĞLU (İ.)
NİĞDE

A. G. BODRURLU
(Hasta)

F. SOYLU

Dr. R. F. TALAY

H. TEPEYRAN

H. ULUSOY

ORDU

Ş. AKYAZI

S. S. TARCAN

M. YARIMBIYIK

RİZE

T. B. BALTA (Ö.)

H. C. BELÜL (İ.)

Dr. S. A. DİLEMRE

SAMSUN

C. BİSEL (İ.)

S. ERBAY

SEYHAN

D. ARIKOĞLU

S. ÇAM

K. ÇELİK

C. ORAL

H. URAN (Bakan)

SİRD

E. KILIÇCIOĞLU
S. TUNCAY

SİNOB

Dr. B. KÖKDEMİR
H. ORUCOĞLU

İ. H. SEVÜK

SİVAS

Gİ. F. ERBAĞ
A. ESENBEL
Amiral H. GÖKDALAY

N. SADAK

A. YURDAKUL
TEKİRDAĞ

R. APAK

C. UYBADIN

TOKAT

R. ERİŞKEN

R. A. SEVENGİL

TRABZON

S. ABANOZOĞLU

H. N. BOZTEPE (İ.)

S. DAY (Bakan)

R. KARADENİZ (Ba-
kan)

H. SAKA (Bakan)

L. YAVUZ

TUNCELİ

H. ÜÇÖZ (Hasta)

URFA

K. BERKER

R. SOYER

VAN

İ. ARVAS

M. BOYA (İ.)

YOZGAD

M. ALLIOĞLU

S. İÇÖZ

Y. D. KARSLIOĞLU

ZONGULDAK

Ş. DEVRİN (İ.)

E. ERİŞİRGİL

A. GÜREL

H. A. KUYUCAK (İ.)

R. VARDAR

AMERICAN
SOCIETY
OF
MUSIC

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı bilânçosunun gönderildiği hakkında Başbakanlık tezkeresiyle Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı kesin hesabı hakkında kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (1/100,3/227,262)

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı bilânçosunun gönderildiğine dair Başbakanlık tezkeresi (3/227)

T. C.

Başvekâlet

9. I. 1945

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 85/6 6/55

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Inhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı mütedavil sermaye muamelâtına ait bilânço ile murakıp raporlarının 1660 sayılı kanunun 10 ncu maddesine göre ilişik olarak sunulduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/262)

T. C.

Sayıştay

11. VI. 1945

Sayı : 237560/1059

Büyük Millet Meclisi Yüce Katına

Tekel Umum Müdürlüğünün 1940 bütçe yılı kesin hesabı üzerine düzenlenen uygunluk bildirimini bağı olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arz ederim.

Sayıştay Başkanı

S. Oran

Uygunluk bildirimi

Anayasa ve Muhasebei Umumiye Kanunu hükümlerine uyularak Gümrük ve Tekel Bakanlığın-
dan Sayıştaya gönderilen Tekel Genel Müdürlüğünün 1940 Bütçe yılı kesin hesabı; Sayıştayca in-
celenip yargılanan Saymanlıkların idare hesaplarıyla karşılaştırılmış ve bağlı çizelgelerdeki şerh-
ler gözönüne alınmak şartıyla kesinhesapta yazılı sayıların kabulü şayan görülmüş olduğunu arz
eyleriz.

VI . 1945

Sayıştay Başkanı	D. 1. Başkanı	D. 3. Başkanı	D. 4. Başkanı	Üye	Üye
S. Oran	F. Eke	Y. Z. Aslan	R. Bakıy	M. Menemenciöglü	İ. Erenli
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
N. Başak	E. R. Ayla	F. Özbudun	M. A. Apak	A. A. Hemen	K. Arıçay
Üye		Üye	Üye V.		Saver
F. Aktulga		T. Dengel	F. Işık		E. Arkun

Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı kesin hesabı hakkında kanun tasarısı (1/100)

T. C.

Başvekâlet

27 . V . 1942

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı : 6/2040

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı hesabı katisi hakkında Gümrük ve İnhisarlar
Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 . V . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı ka-
rarlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler

1660 sayılı kanunun 10 neu maddesi mucibince, İnhisarlar İdaresi hesabı katilerinin mali sene
nihayetinden itibaren dokuz ay içinde Büyük Millet Meclisine arzedilmesi icabetmekte ve Muhase-
bei Umumiye Kanununun 118 nei maddesinde de mülhak ve hususi bütçelerin hesabat ve muame-
lâtının hususi kanunlarında yazılı kayıtlar mahfuz kalmak üzere bu kanun hükmüne tâbi olacağı ya-
zılı bulunmakta olduğundan İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 malî senesi katî hesabı için, Mu-
hasebei Umumiye Kanununun 100 neu maddesine tevfikân ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Sayıştay Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Sayıştay Komisyonu

Esas No. 1/100, 3/227, 3/262

Karar No. 10

3 . VIII . 1945

Yüksek Başkanlığa

Tekel Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı kesin hesabı hakkında Başkanlığın 27 Mayıs 1942 tarihli ve 6/2049 sayılı tezkeresiyle teklif olunan kanun tasarısı ve Sayıştay Başkanlığının bu bapta mutabakat beyannamesi ve yine mezkûr idarenin 1940 yılı mütedavil sermaye işlemlerine ait bilânçosu üzerine 1660 numaralı kanun hükümleri dairesinde uzman denetçiler tarafından yapılan tetkikatı gösteren ve Başkanlığın 9 . I . 1945 tarihli ve 6/55 numaralı varakasıyla gönderilmiş olan ilişik raporla Genel Müdürlükçe bu rapora karşılık olarak yazılan cevaplarla birleştirilerek Sayıştay Başkanı Seyfi Oran ve Baş Denetçi Talât Akgün de hazır oldukları halde okunduktan sonra yapılan müzakere sonunda yukarıda sözü geçen raporda tenkit olunan hususlardan bilâhare ikmal ve ıslah edildikleri anlaşılan kısımlarla, dairesince yapılmakta olup devam edilmesinde bir mahzur görülmemeyen işlemler hakkında denecek bir şey bulunmadığından muktaza tâyini icabeden diğer işler hakkında ittihaz olunan kararlar sırasıyla aşağıda gösterilmiştir.

1. — Tekel idarelerinin özel kanunlarında ve işbu kanun ile muayyen görev ve işlemlerin ve denetleme işlerinin ära tarzının bir nizamname ile tâyin olunacağı 1660 numaralı kanununun 13 nceü maddesinde yazılı olmakla bu hükme uyararak tanzim kılınan-1 . VII . 1931 tarihli nizamnamenin 27 nci maddesinde (tanzim olunacak bilânçonun idarenin bilûmum işlemleriyle nakit ve ayin mevutlarını gösterir bir şekilde olacağı ve 1660 numaralı kanununun 8 nci maddesi mucibince tâyin edilecek uzman denetçilerin tetkikine arz olunacağı) ve 28 nci maddesinde de (uzman denetçiler kendilerine tevdi olunan bilânçonun muhteviyatını umumî defteri kebir kaydiyle ve bu kaydın müstenit olduğu vesaike hesabıye ile tatbik ederek bilânçoğu kendilerine tevdi tarihinden itibaren nihayet iki ay zarfında tetkik ve raporıyle beraber Tekel idaresine iade olunacağı) gösterilmiş ve Tekel İdaresi de tütün,

müskirat, tuz ve barut işlemlerini birleştirmek suretiyle bir bilânçoda göstererek hesap vermekte bulunmuş ise de uzman denetçilerin raporlarından gerek 1940 ve gerekse evvelki senelere ait olanlarında nizamname ile tâyin kılınan iki ay müddet zarfında tetkikına imkân bulunabilen evrakı müsbitelerin gözden geçirildiğinin yazılı bulunması delâletiyle nizamnamedeki sarahata rağmen mütedavil sermayeye ait gelir ve gider evrakının tamamen tetkik ve kayıtlarla tatbik olunmadığı anlaşılmalı ve filhakika her inhisar maddesine ait muamelâtın bu kadar kısa bir müddet zarfında tetkikten geçirilmesine de maddeten imkân görülememektedir. İnhisara tâbi maddeler arasında kahve ve çay dahi ithal edilmiş ve binnetice idare muamelâtı evvelki senelere nazaran çoğalmış olduğundan 1660 numaralı kanununun 8 nci maddesinde (her malî sene hitamından itibaren altı ay zarfında tanzim oluacak bilânço muvakkaten tâyin olunacak uzman denetçiler tarafından kayıtlara ve evrakı müsbitelere tatbik edilmek suretiyle tetkik olunur.) diye yazılı hükmün yerine getirilebilmesi için sözü edilen tüzüğün ihtiyaca uygun bir şekilde tadil olunması zaruri görülmüştür.

2. — Rapor madde : 2) Bomonti - Nektar Bira Şirketinin İstanbul ve İzmir'de bulunan fabrikalarıyle tesisat ve diğer demirbaş eşyasına mubayaadan evvel uzman bir heyet marifetiyle 1 164 520 lira kıymet takdir olunmuşken bu emlak ve eşya 3811 numaralı kanunla 400 000 lira makabilinde mubayaa olunmasından dolayı Tekel İdaresince mukadder kıymet nazara alınmıyarak mubayaa bedelinin, muayyen bir nispette emlak ve eşyaya taksimi suretiyle kayda geçirildiği ve bu yüzden amortisman ve ihtiyat akçelerinin de noksan tefriki gibi bir netice hâsıl olacağı ve ezcümle Hükümetçe satın alınmış olan diğer imtiyazlara ait emlak ve tesisat bedelleri kıymetlendirilip mubayaa bedelinden noksan bulunduğu anlaşılınca bunlara ne miktar kıymet takdir olunmuşsa onun kayda

geçirildiği raporda yazılmış ve idarece de satılmalın mal bedeli ne olursa olsun mubayaa bedelinin esas ittihaz edildiği ve bu noktai nazara binaen sözü edilen fabrika ve tesisatı için de aynı muamelenin tatbik kılındığı, mukadder kıymetin ele alınması lâzımgeldiğinde muamelenin tashihi keyfiyeti uzun ameliyelere ihtiyac göstermekle beraber bir faydası da olmayacağından yapılan muamelenin olduğu gibi kabul edilmesi ileri sürülmüştür. Tekel İdareesi elinde bulundurduğu emlak, tesisat ve eşya bedeli üzerinden muayyen usul ve nispet dâhilinde olarak her sene nihayetinde amortisman payı ve ihtiyat akçesi tefrik ederek hâsılını Hazineye gönderdiği ve bu hisseler çok olunca da sâfi kârın o derecede azalacağı cihetle Hazine gelirine tesiri olmayın bu muamelenin olduğu gibi kabulünde bir beis görülmemişse de işbu emlak ve tesisattan herhangi birinin ileride diğer bir teşekküle devir ve feragında veya hut işbu eşyadan kasten ziyaa uğratıldığı veya hut işe yaramaz bir hale getirildiği tebeyyün edipte bedelinin müsebbiplerinden ödettirilmesi lâzımgeldiğinde kayıтта yazılı kıymetin kale alınmayıp yeniden kıymet biçilerek ondan sonra ferag veya tazmin cihetine gidilmesinin daha muvafık olacağı düşünölmüştür.

3. — Rapor madde : 19) Tütün ve içkilerimizin Amerika piyasasında sürümünü temin edebilmek emel ve gayesiyle ve beynelmîel Newyork sergisinin 1938 senesinde küşadi münasebetiyle Newyork Başkonsolosluğu namına gönderilen ve satılıp ta bedeli idare veznesine teslim kılınmamış olan 6 001 lira 99 kuruş kıymetindeki tütün ve içkiler hakkında henüz bir netice alınmadığı ve memleketimize iade kılınan tütün ve içkiler için Amerika Maliyesine yatırılmış bulunan gümrük resminden 1 240 doların istirdadı lâzımgeldiği halde bunun dahi tahsil edilip edilmediğinin bilinemediği cihetle idare alacağı nın tahsili ile bu hesabın biranevvel tasfiyesi raporda zikrolunmakta ve idarece verilen evapta tütünlerin satılması ve içkilerin büyük elçiliğe devrinin ticaret ataşesine tebliğ edildiği halde araya giren harp münasebetiyle bir netice elde edilememekle bu kerre tekit olunduğu bildirilmektedir. Avrupa'da harp hali kalkmış, Amerika ile muhabere imkân dâhiline girmiş olması hasebiyle büyük elçilik ile muhabere edilerek raporda söylenildiği gibi idare menfaatının ko-

runması ve bu hesabın da tasfiyesi muvafık görölmüştür.

4. — Rapor madde : 20) Levazım şubesindeki mubayaa dosyalarının tetkikinde evrakın pek intizamsız bir halde bulundurıldığı, ara kararlarının yapılmadığı, teminatı muvakkate ve katiye aranılmadığı ve ezcümle 20 . IX . 1939 tarihinde eksiltmesi yapılacak 600 000 büyük ve 200 000 küçük tuz çuvalına ait yapılan ilândan evvel Beşiroğlu Ali isminde bir tüccar 15 . VIII . 1939 tarihli teklif mektubu ile büyük çuvalın beherini 48 küçük çuvalın beherini 29 kuruşa vereceğini bildirmiş iken bu teklifin idarece nazarı dikkate alınmaması üzerine evvelki teklifinde tadilat yaparak 9 . 10 . 1939 tarihli ikinci mektubu ile büyük çuvaları 54 ve küçükleri 35,5 kuruşa verebileceğini dermeyan eylemiş ve bir müddet daha bekledikten sonra 1 . XI . 1939 tarihli üçüncü mektubiyle de idareden müsbet veya menfi bir cevap alamadığından bahsile bu tekliflerden feragat eylediğini ve serbest kaldığını bildirdiğini ve Avrupa'da harbin başladığı ve eşya fiyatlarının mütemadiyen yükseldiği, aranan malın bulunamaması gibi bir hal ile de karşılaştığı bir sırada ve birinci teklif mektubundaki fiyatların ikinci mektup tarihine kadar müteahhidi ilzam edeceği de aşikâr bulunduğu halde nazarı dikkate alınmaması ve şartname ve ilânlarda tesbit edilen ihale gününden sonraki teklifin dahi nazara alınmayıp ihale gününde ittihazi zaruri bulunan komisyon kararının mevcut olmaması ve piyasada fiyat yükselmesinin devam eylediği levazım müdürlüğüne bildirilmesi üzerine yeniden 700 000 Çuval şartnamesi tanzim edilerek ilân yapılmadan piyasadan araştırma yapıldığı ve bazı ticarethanelerin mektup göndermek suretiyle talep eyledikleri fiyat üzerine de bu eksiltme için de bir karar verilmeden 8 . I . 1940 tarihli Müdürler Encümeni kararıyle yeniden alım kararı verilip Sebat Şirketi beher çuvalı 80,5 kuruşa verebileceğini söylediği halde alım yine neticelenmemiş iş ve levazımea yeniden yapılan bir lüzuma binaen Sebat Şirketinin 28 . II . 1940 tarihli teklif mektubu üzerine beher çuvalı 80,5 kuruştan 100 000 adet ve yine bu şirketin başkaca yaptığı 7 . III . 1940 tarihli teklif mektubu üzerine beher çuvalı 81 kuruştan olmak üzere 100 000 adet ve Ebeyan'ın 16 . II . 1940 tarihli teklifi ile de 1940 yılında

teslim ve bedeli ödenmek kaydıyla beheri 78 kuruştan 70 000 adet çuval alındığı görülmüştür. Mubayaa dosyalarının pek karışık olduğu ve teminat aranmadığı hususları işbu idarenin 1939 senesi bilâncosuna ait raporda dahi zikrolunması hasbiyle Sayıştay Komisyonunca cereyan eden müzakerenin neticesini havi raporun 13 ncu maddesinde «Levazım şubesindeki mubayaa dosyalarının karışık bir halde bulundurulması asla caiz olmadığından idarece tevessül edilen ıslahatın biran evvel yapılması» ve 14 ncu maddesinde de Teminatın kanununun tâyin ettiği miktardan dön alınması teevize şayan olmadığından bu gibi muamelelerde kanun hükümlerinin tamamen tatbik olunması» yolunda karar verildiği için mubayaa dosyalarında:

- A) Lüzum müzakerelerinin;
- B) Teklif mektuplarının;
- C) İptidai ve nihai komisyon kararlarının;
- D) Teminatı muvakkate ve katiyeye ait evrakın;
- E) Sözleşme yapılmış ise asıl veya tasdikli bir suretinin;

F) Teslim edilen malın miktarlarıyla, bedelinin ödendiği tarihleri gösterir vesikalardan bulundurulmasının tetkik ve murakabe noktasından faydeli olacağı denetçiler tarafından ileri sürülmüş ve idarece de : Levazım şubesindeki mubayaa dosyalarının intizama konulması hususunda icabedenlere emir verildiği, mütedavil sermayeye ait mubayaatın 1938 tarihli mütedavil sermaye talimatnamesine göre yapıldığı, bazı firmaların teminat vermekten imtina eylemeleri hasbiyle bu müesseselerin muamelâtındaki ciddiyet nazarı dikkate alınarak teminat aranmadığı, firmadan alınan pullu cevabın mukavele mahiyetinde telâkki olunarak başkaca mukavele yapılmasına lüzum görülmediği ve hukuki bakımdan bir mahzur da bulunmadığı, çuval tedariki keyfiyetinde ise teklifte bulunan Beşiroğlu Alinin müracaatı nazara alınarak çuvalların tahlili ve şartnamenin tanzimiyle ilânın yapıldığı, ihale günününün tâyin kılındığı ve yevmi ihale de bir talip zuhur etmemekle ihalenin yapılmadığı, dünya ahvalinin arzettiği manzara üzerine birçok teşebbüs neticesinde bilâhare çuvalların temin ve tedariki mümkün olabildiği ve tuz çuvalar ise ne miktar bedel ile alınırsa alınsın idarenin zararını mucip bir cihet olmadığı cevabı verilmiştir.

Mubayaa dosyalarının muntazam bir halde bulundurulması, kanunun emrettiği şekilde teminat aranması komisyonumuzca da arzu edilir bir keyfiyet olup bu hususta yukarıda işaret edildiği veçhile idarenin 1939 senesi bilâncosuna ait raporda serdedilen mütalâa üzerine bazı temenniler izhar edilmiş olmakla beraber kolaylıkla tetkikat yapılabilmek için lüzumlu olan evrakın dosyalarına konularak hüsnü muhafazası, mubayaa hususunda kanunun koyduğu mecburiyetlere uyularak muamelenin tekemmül ettirilmesi hususunun tekrarı muvafık görülmüş ve çuval tedariki keyfiyetine gelince idarenin verdiği cevap tatmül edici bir mahiyette olmadığı ve bu işde ticari bir zihniyetle hareket edilmediği ve evki müsteblike raci olsa bile mubayaa zararları neticelendirildiği anlaşıldığından bu bapta tahkikat açılarak suiniyet tebeyyün edecek olan ilgililer hakkında kanunî takibat ierası hususunun dairesine tebliği lüzumlu bulunmuştur.

5. — Rapor madde: 27) Avrupadan getirilecek bazı mevad ve malzeme için eşhas ve firmalar namma akredetif bedeli, takas primi, komisyon namı altında bankalara yatırılan mühim bir kısmının mahsubu yapılmadığı, harp hali devam ettiği müddetçe bu kabül tediyat miktarının artacağı cihetle memleket dahiline celbine imkân bulunmayan siparişlere ait % 25 avâns tediyatının bankalardan istirdadına tevessül olunması ve bu şekilde vâkı olan tediyatın 199 407 lira 66 kuruştan ibaret bulunduğu raporda yazılmış ve idare verdiği cevapta ise Avrupaya sipariş olunan eşyalardan bir kısmının peyderpey geldiğini diğerlerinin yollarda kaldığı anlaşılmakla memleketimize sevki hususunda icabeden teşebbüsata girildiği, memleket dahiline mal girmedikçe Bankalara yatırılan paraların harice gönderilmesine müsaade olunmadığı gibi paraları bankadan geri almak hakkının da mevcut bulunduğu ve Merkez Bankasıyla ve diğer bankalarla muhabere edilerek bunların da tasfiyelerine devam olunduğu bildirilmiş ve sözü edilen tediyattan 31 331 lira 22 kuruş ve 32 176 lira 70 kuruş ve 13 710 lira 26 kuruştan ibaret üç kalemin 31 . V . 1944 tarihinde mahsup olunduğu anlaşılmış ve diğerlerinin de mahsup veya istirdadına tevessül olunacağı idarece bildirilmiş olmasına mebni yapılacak muamele kalmamıştır.

6. — Rapor madde: 27 — Mükerrer Mısır'daki satış müteahhidi Babanzade Fuat'tan aranan 47 402 lira 77 kuruşa ait 13/941 numaralı dosyaya nazaran 16 . VII . 1941 tarihinde İstanbul birinci ticaret mahkemesine dâva açılmış ise de bu tarihten sonra ne gibi bir safha arzettiği malûm olmamakla ehemmiyetli bir surette takibatta bulunularak sözü edilen paranın biranevvel tahsili hakkında raporda yazılan mütalâaya karşı idarenin verdiği cevapta takibattan hâli kalmadığı tahkikatın 8. VII . 1943 gününe tâlikine karar verildiği bildirilmiş ve bilâhara elde edilen malûmata nazaran mahkemenin 7 . VI . 1945 gününde rüyet edileceği ve binnetice dâvanın devam ettiği anlaşılmış olmasına mebni mahkemenin neticesine intizar olunması zaruri görülmüştür.

7. — Rapor: Madde) 30 — Nâzım hesapta kayıtlı memurin kefalet sandığı borçları hakkındaki paranın nasıl vücut bulduğu, mahsup-tan evvelki miktarı, terkin ve tahsil halinde idarece yapılmakta olan muamelenin suret ve tarzı icrası, diğer bir hesaba naklolunarak aynıyata taallük eden bir hesapta alıkonulmasının muhasebe usul ve kavaidine münafi bulunuşu 1931 senesinden 1938 senesi nihayetine kadarki zamana ait raporlarda bu meseleye dair yazılan temennilerle idarenin verdiği cevaplar ve komisyonca müttehas kararlar ile idarenin bu karar dairesinde muamele yapacağını beyan edip kayıtlarda lâzımgelen tadilat yapılmış iken bilâhare vaz geçilerek yine eski hale rücu olunduğu cihetle bu hesapta yazılı paradan:

1. — Kabiliyeti tahsiliyesi kalmayan paraların nâzım hesaplardan çıkarılması:

2. — Bakıye kalacak paraların ya borçlular hesabına alınarak bütçeye irat kaydı veyahut yeniden açılacak bir hesaba nakli ve bilângolarda müfredatın iraesî:

Raporda zikredilmiş ve idare ise cevabında yapılan muamelede Muhasebe usul ve kavaidine muhalif bir hareket olmadığı, bakıyeler ertesi seneye devredilmekte olup müfredat iraesine lüzum bulunmadığı, murakıplara ibraz olunan bakıye cetvellerinde istenilen izahatın yazılı olduğu, kabiliyeti tahsiliyesi kalmayanların tesbiti uzun bir zamana ihtiyaç gösterdiği, yapılan takip ve muhabere neticesinde vâkı tahsilâtın bütçe varidatına alındığı, kabiliyeti tahsiliyesi kalmayanlar tenzil edilmekte olduğu cihetle yakın bir

zamanda mühim bir kısmının daha tasfiyesi temin edileceğinden tasfiye neticesine kadar muamelenin olduğu gibi bırakılması talep olunmaktadır. Tasfiye muamelesine devam olunduğu idare cevabından anlaşılmakta ise de bundan evvelki raporlarda işaret olunduğu veçhile nâzım hesabın tarafeyninde yer alan bu paraların bir an evvel tasfiyesi komisyonumuzca muvafık görülmüştür.

8. — Rapor madde : 38/2 - Alâkalırlardan vergi olarak tevkif kılınp miadında mal sandığına teslimi lâzım gelen bir kısım mebalığın Maliyeye yatırılmadığı, muayin defterinde vergi olarak kayıtlı 3187 lira 4 kuruş hakkında idareden verilen izahat ve defterde yapılan tashihat neticesinde bu paranın efrat ve eşhas matlubatiyle kur farkından ibaret bulunduğu bildirilmekte ise de eski senelerde bu hesaba kaydolunan paralar eşhasa ait ise şimdiye kadar sahipleri tarafından alınmaları lâzım geldiğinden verilen izahat ve deftere yazılan meşruhatın kanaat verici mahiyette olmaması hasebiyle yeniden tetkikat icrasıyla onâ göre tedbir ittihaz olunması raporda zikrolunmuş ve idarenin verdiği cevap da: Gerek merkez ve gerekse mülhakatta vergilerin kanuni miat zarfında malsandıklarına teslim kıldıkları ve sözü edilen parada ne kur farkına ve nede eşhasa taallük etmeyip 1938 ve 1939 devreleri hesaplarında vukua gelen hatadan vücut bulunduğu ve yapılacak tetkikat neticesinde tasfiyesi eihetine gidileceği bildirilmiştir. Ahiren elde edilen malûmata nazaran bu paranın 31 . V . 1940 tarihinde mahsup suretiyle tasfiyesinin yapıldığı anlaşılmakla yapılacak muamele kalmamıştır.

9. — Rapor madde : 38/6 - Alpullu Şeker fabrikasının alacağı olarak 1933 senesindenberi devrede gelmekte bulunan 33 037 lira 30 kuruş idarenin hakikî bir boreu ise şimdiye kadar reddedilmemesi sebebi anlaşılamadığından ve bu para borç olarak vücut bulmayıpta herhangi bir hesap hatasından dolayı bu hesapta alıkonuluyor ise seneden seneye devrine mahal olmayıp bu bapta tetkikat icrası ile tasfiyesinin icrası raporda zikrolunmuş ve idare ise bilâhare tediyesi icabettiğinde reddiyat tertibinden ödenmek üzere bütçe varidatına naklolunacağını bildirilmiş ve bu kere verilen şifahi izahatta da sözü edilen paranın 31 . V . 1942 tarihinde irada alındığı anlaşılmakla yapılacak bir muamele kalmamıştır.

10. — Rapor madde : 38/7 - Ambarlar hesap farkı olarak alacaklılar hesabında 528 171 lira 78 kuruşun kayıtlı bulunduğu ve bu paradan 123 271 lira 59 kuruşunun masraf karşılığı olarak emtia bedellerine zam ve ilâvesi lâzımgelen miktara ait nispetlerin emsali senelere nazaran yüksek bir derecede olması yüzünden vücade geldiği mütebakisinin de ambarlardan fabrikalara ambalaj ve diğer levazım verilirken maliyet bedellerinin noksan veya fazla hesap edilmesinden hâsıl olduğu cihetle âti senelerde ambar farkı namiyle bir paranın hesaplarda yer alınmasını teminen icabeden tedbirlerin ittihazı, masraf nispetlerinin geçen yıllarda olduğu gibi mâkul bir hadde irear ile fark usulüne meydan verilmemesi ve bu farkın da ya ait olduğu sene bilânçosundaki Hazine hesabı cârisine veyahut câri sene varidatına nakledilmesi icabedeceği raporda zikrolunmuş ve idare ise süzü edilen paranın tasfiyesine çalışılmakta olup 1939 yılına ait muamelâtın tetkik ve tesbiti işinin ikmal edildiği 1940 senesine ait olanın da kısa bir zamanda neticelendirilmesine çalışılmakta olup arkası alındıkta taallük ettiği hesaplara nakledileceği ve gelecek senelerde bu gibi hallere mahal bırakılmıyacağı bildirilmiştir.

Yukarıda sözü edilen 528 171 lira 78 kuruşun 1942 senesinde bütçeye irat kaydolunduğu anlaşılmasına, ambar ve muhasebe kayıtlarının her ay kontrolü yapılarak bu gibi hataların artık vukuuna meydan verilmiyeceği bildirilmesine ve masraf nispetlerinin makul had dairesinde eşya fiyatlarına zam ve ilâve olunacağı ifade olunmasına mebni yapılacak muamele kalmamıştır.

11. — Rapor madde : 47 - Borçlunun yedi iktidarında olmıyan esbap dolayısıyla idare tarafından uhdesine tevdi olunan para ve emvalin ziyaa uğraması, menkul veya gayrimenkul mal bırakmaksızın vefat eden borçlunun ya vârisi bulunmaması veyahut vârislerinin müddetinde mirası reddetmiş bulunmaları, alacağın tahsili zımında vukubulan müracaat neticesinde idare aleyhine verilen hükmün tasdik olunmak suretiyle kaziyei muhkeme haline gelmesiyle ve diğer sebeplerle terkini icabeden zimmeler hakkında 4036 numaralı kanunun müdürler encümeni vazifelerini tadat eyleyen 22 nei maddesinin E fıkrasında - umum müdürlük ile eşhas, hususi ve resmî müesseseler arasında ta-

haddüs eden ihtilâf ve dâvalardan 3 000 liraya kadar olanlarının sulhan halli ve bu dâvaların açılmasından sarfınazar veya takibinden feragat edilmesi veya kayıtlarının terkini hakkında karar vermek - terkolunacak menfaat veya tediye olunacak meblâğ 3 000 liradan fazla ise Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri dairesinde muamele olunur.

Mütedavil sermayeden mütevellit bu kabîl ihtilâf ve dâvaların miktarı ne olursa olsun sulhan halli veya dâvanın açılmasından vazgeçilmesi veya takipten feragat olunması hakkında karar vermek diye yazılı olan hükme göre mütedavil sermayeden mütevellit alacakların miktarı ne olursa olsun terkini hususunda müdürler encümenince yalnız karar vermek hakkı bahşolunup bu kararın ise nihai mahiyette olmadığı ve bütçe sarfiyatından mütevellit olanlar hakkında yapıldığı gibi muayyen bir meblâğın kayıtlardan terkini hususunda Encümene bir salâhiyetde verilmemiş olduğundan mütedavil sermayeye ait bu kabîl alacaklarda dahi Tekel Vekâletince tâyin kılınacak miktarın Müdürler Encümenince verilecek karar dairesinde terkine tâbi tutulması üst tarafı için yine terkin kararı verilmekle beraber keyfiyetin Vekâletçe tetkik ve tasvip olunmasının iktiza eylediği raporda bildirilmekte ve idarece verilen cevapta mütedavil sermayeye ait paralar üzerinde daha vâsi bir salâhiyete sahip bulunan idarenin, bütçeye taallük eden zimmelerden 3000 liraya kadar olanlarının kayıtlardan çıkarılmasına Müdürler Encümeni salâhiyettar iken ve vazı kanun da Encümenin mütedavil sermaye hususundaki salâhiyetini daha vasi surette nazarı dikkate aldığı da şüphesiz iken Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerine tâbi tutulmıyan mütedavil sermayeden mütevellit zimmelerin kayıtlarının terkini için alâkadar makama müracaat edilmesi lâzımgeleceği yolundaki mütalâaya iştirak olunmadığı bildirilmiştir.

Yukarıda sözü edilen kanunda, bütçeye müteallik sarfiyattan 3000 liraya kadar olanının takibinden sarfınazar olunması, dâva açılmaması ve terkine karar verilmesi hususunda Müdürler Encümenine salâhiyet verilmiş ve mütedavil sermayeden mütevellit bu kabîl ihtilâf ve dâvalardan miktarı ne olursa olsun sulhan halledilmesi veya dâva açılmasından sarfınazar olunması hakkında karar verilmesi lüzumu yine Encümenin salâhiyetine bırakılmıştır.

Raporda zikrolunduğu veçhile Encümençe it-tihaz kılmamak bu gibi kararların alâkadar mer-ciin tetkik ve tasvibine iktiran ettirilip ettiril-miyeceği kanunda tasrih edilmemiş olması hase-biyle miktarı az olan zimmetlerin kayıtlardan çı-karılmasına dair Müdürler Encümenince karar verildiği takdirde artık bunlar için ilgili maka-mın tetkik ve tasvip edip etmediğinin aranılma-sına lüzum yok ise de terkolunacak menfaat veya terkin olunacak meblâğ mühim bir miktarda olunea bundan vazgeçilmesi için yalnız Müdürler Encümeninin vereceği kararla iktifa olunması yeter görülememiştir. Bunun için mütedavil sermayeden olan alacaklarla iktifa olunması yeter görülmemiştir. Bunun için mütedavil sermaye-den olan alacaklarla terkin olunacak zimmetler-den tensip ve tâyin olunacak bir miktarın encü-mene terkolunması ve üst tarafının Bakanlık ma-kamının tasvibine arzedilmesi düşünölmekle be-raber kanunun tetkikiyle bu bapta bir had tâyini icabedip etmiyeceğinin Bakanlığın takdirine br-rakılması uygun görölmüştür.

Uygunluk bildirimini :

13. — 2159 sayılı kanunun 11 nei maddesi gereğince özel idareler ve tayyare payı olarak ay-rılan paralar; nâzım bölüme irat; mukabili öde-nek kaydedilmek suretiyle ödenmekte, o yıl için-de ödenmeyen paralar ise ertesi seneye aktarma edilmektedir.

1939 malî yılı içinde fiilen ödenmeyen ve adı geçen yıl Kesin Hesap Kanunu ile 1940 yılına aktarılan 759 737 lira 80 kuruşun idarece 1939 yılında bütçe emaneti hesabına alınmış olmasın-dan dolayı kesin hesaba alınmadığı ve bu yüzden kesin hesapta yazılı ödenek, gider ve gelir mik-tarının 759 737 lira 80 kuruş eksik olduğu; ve bir saymanlıkça bütçe geliri olarak alınan 182 liranın idarece sehven mütedavil sermaye hesa-bına kaydedilmiş olmasından dolayı kesinhesap-ta yazılı gelir miktarının ayrıca 182 lira eksik olduğu uygunluk bildirimine bağlı çizelgelerde gösterilmiştir.

Gelir ve gider belgeleri üzerinde yapılan in-celemelere dayanılarak düzenlenmiş olan uygun-luk bildiriminin esas ittihazı Komisyonumuzca kararlaştırılmış ve tadilen kaleme alınan kanun tasarısı Kamutayın Yüksek tasvibine arzolanmak üzere sunulmuştur.

Sayıstay Ko. Baş. Na.	Sözeü	Kâtip
Çanakkale	Çanakkale	Kastamonu
<i>R. Bulayırılı</i>	<i>R. Bulayırılı</i>	<i>N. Tamaş</i>
Amasya	Ankara	Balıkesir
<i>A. K. Yiğitoğlu</i>	<i>II. N. Mahçioğlu</i>	<i>II. Küçükler</i>
Bolu	Kocaeli	Malatya
<i>C. Özçağlar</i>	<i>S. Pek</i>	<i>T. Temelli</i>
Muğla		Sivas
<i>C. Karaosman</i>		<i>A. Yurdakul</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı hesabı kâfi kanun lâyihası

MADDE 1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı umumî bütçe masarifi, ilişik «A» cetvelinde gösterildiği üzere, 8 603 657 lira 7 kuruştur.

MADDE 2. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1940 mali yılı bütçe varidatı, ilişik «B» cetvelinde gösterildiği üzere, 62 148 098 lira ve 81 kuruştur.

MADDE 3. — Bu idarenin 1940 mali yılı zarfında sarfolunmayıp iptal olunan tahsisat bakiyesi, «A» cetvelinde ayrı bir sütunda gösterildiği üzere, 629 307 lira ve 93 kuruştur.

MADDE 4. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün, ilişik «C» cetvelinde gösterilen 1940 mali yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı tasdik olunmuştur.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 6. — Bu kanunun icrasına Gümrük ve İnhisarlar Vekili mezundur.

14 . V . 1942

Bş. V.

Ad. V.

Dr. R. Saydam

H. Menemencioğlu

M. M. V.

Da. V.

A. E. Artunkal

Dr. A. F. Tüzer

Ha. V.

Ma. V.

Mf. V.

Ş. Saracoğlu

F. Ağralı

Yücel

Na. V.

İk. V.

S. İ. M. V.

A. F. Cebesoy

Sırrı Day

Dr. H. Alataş

G. İ. V.

Zr. V.

R. Karadeniz

Muhlis Erkmen

Mü. V.

Ti. V.

Fahri Engin

M. Ökmen

SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekel İdaresi Genel Müdürlüğünün 1940 mali yılı Kesin Hesap Kanunu

MADDE 1. — Tekel İdaresi Genel Müdürlüğünün 1940 mali yılı gideri (A) çizelgesinde gösterildiği üzere 9 363 394 lira 87 kuruştur.

MADDE 2. — Adı geçen Genel Müdürlüğün aynı yıl geliri (B) çizelgesinde gösterildiği üzere 62 908 018 lira 61 kuruştur.

MADDE 3. — Özel idarelerle tayyare payı olarak ispiro ve ispirotolu içkiler satış kârından ayrılan paralardan 1940 mali yılı içinde ödenmeyen ve (A ve B) çizelgelerinde ayrı bir sütunda gösterilen 343 247 lira 94 kuruş 1941 yılına aktarılmıştır.

MADDE 4. — Ödenekten 1940 mali yılında sarfolunmayan ve (A) çizelgesinde ayrı bir sütunda gösterilen 629 307 lira 93 kuruş ödenek arttığı iptal olunmuştur.

MADDE 5. — Genel Müdürlüğün (C) çizelgesinde gösterilen 1940 mali yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı onaylanmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Maliye, Gümrük ve Tekel Bakanları yürütür.

A - ÖZELGESİ

B.	Ödeneğin einsi	Ödenek		Gider		1941 yılına aktarılması gereken ödenek		İptali gereken ödenek	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1	Ücretler	3 369 000		3 324 929	27			44 070	73
2	Merkez ve taşra masrafları	693 000		647 525	70			45 474	30
3	Daimi memuriyet harcırahı	80 000		53 123	96			26 876	04
4	Muvakkat memuriyet harcırahı	40 000		27 935	55			12 064	45
5	Müfettişler harcırahı	50 000		47 135	03			2 864	97
6	Teerübe, ıslah ve mücadele masrafı	75 000		70 925	14			4 074	86
7	Kaçağı kovalama ve tütün ekimi masrafları	400 000		315 896	89			84 103	11
8	1918 sayılı kanun ile ekleri hükümlerine göre verilecek ihbariye ve ikramiyelerle kaçak takibatında ölen veya sakatlananlara verilecek tazminat	17 000		1 864	83			15 135	17
9	Sabit kıymetler masrafı	573 000		423 946	19			149 053	81
10	Nakil vasıtaları masrafı	60 000		44 052	99			15 947	01
11	Depo ve imatlıhaneler, fabrikalar, tuzlalar ücret ve masrafları	1 208 960		1 165 361	70			43 598	30
12	Eenebi mütehasıslar ücret ve harcırahları	45 000		34 053	76			10 946	24
13	Muhtelif masraflar	71 500		29 402	19			42 097	81
14	Memurlar ikramiyesi	50 000		49 990				10	
15	Tekaüt sandığına iştirak	215 000		207 238	85			7 761	15
16	Reddiyat	10 000		6 708	79			3 291	21
17	Geçen yıl borçları	40 000		26 749	29			13 250	71
18	Eski yıllar borçları	33 000		11 885	28			21 114	72
19	Mukannen aidat	5 000		1 723	24			3 276	76
20	Hükmolunmuş borçlar	20 000		2 270	40			17 729	60
21	3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu hükümlerine göre yapılacak masraflar	10 000		2 712	60			7 287	40
22	Müskirat ve şarap fabrikaları inşa ve tesis masrafları	287 593	75	228 314	17			59 279	58
23	İdarei merkeziyenin Ankara'ya nakli dolayısıyla ihtiyar olunacak nakil masrafları, harç masrafları	0		0				0	

B.	Ödeneğin cinsi	Ödenek		Gider		1941 yılına aktarılması gereken ödenek		İptali gereken ödenek	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
24	1751 numaralı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez Bankasına ve-rilecek itfa karşılığı	82 505		82 505					
Ö.	İnşaat ve tesisat	897 406	25	897 406	25				
	Nâzım bölüm	2 002 985	74	1 659 737	80	343 247	94		0
Toplam		10 335 950	74	9 363 394	87	343 247	94	629 307	93

B - ÇİZELGESİ

F.	Gelir çizelgesi	Muhammenat		Tahsilât		1941 yılına aktarılan gelir	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1	Satış karlârı	47 133 760		49 539 032			
2	Muhtelif rüsüm	350 000		402 670	03		
3	Para cezaları	70 000		61 250	15		
4	Muhtelif hasılat	120 000		123 574	99		
5	İstirdat	60 000		25 354	74		
6	Tuz ve müskirat müdafaa vergisi	9 500 000		10 753 150	96		
Nâzım	Müskirat satış kârından hususi idareler hissesi		0	1 358 657	16	228 831	96
	Müskirat satış kârından tayyare hissesi		0	644 328	58	114 415	98
Toplam		57 233 760		62 908 018	61	343 247	94

AKTİF

Hesaplar		Müfredat		Yekûn	
		Lira	K.	Lira	K.
I - Sabit kıymetler				22 185 043	21
	a) Bütçeden	20 744 223	46		
	1 - Emlâk	14 482 619	58		
	2 - Makineler	4 612 539	78		
	3 - Demirbaş eşya	1 410 561	84		
	4 - Nakil vasıtaları	238 501	26		
	5 - Tuzla arazisi	1			
C. 10	b) Mütedavil sermayeden	1 440 819	75		
	1 - Emlâk	123 376	78		
	2 - Demirbaş eşya	1 105 825	76		
	3 - Fab. âlât ve edevatı	75 831	76		
	4 - Tesisat	51 341	37		
	5 - Nakil vasıtaları	84 444	08		
C. 11	II - Paralar			3 719 534	79
	a) Kasa ve bankalarda	1 385 719	42		
	b) Yolda	2 333 815	37		
	III - Paraya çevrilebilen kıymetler			32 324 883	07
	a) Tütün	19 669 577	33		
C. 12	1 - Yaprak	17 121 058	72		
C. 13	2 - Mamul	2 548 518	61		
	b) İspirto ve ispirotolu içkiler	3 504 714	52		
	1 - Hammaddeler	826 767	23		
	2 - Yarı mamul	704 121	23		
	3 - Mamul	1 973 826	06		
C. 15	c) Tuz	215 229	80		
	d) Barut	1 168 108	04		
C. 16	1 - Barut ve patlayıcı maddeler	850 009	22		
C. 17	2 - Fişek ve teferruatı	318 098	82		
C. 18	e) Ambalâj ve levazım	7 767 253	38		
	IV - Tahsil olunacak senetler			58 792	90
	V - İştirakler			1 100 000	
	Türk Tütün Limited Şirketi				
C. 7	VI - Hazine hesabı			48 360 000	
	1940 yılı irsalâtı				
	VII - Müesseseler hesabı			900 000	
	1 - Hususi idareler hissesi	600 000			

ZELGESİ

Hesaplar		Müfredat		PASİF	
		Lira	K.	Lira	K.
	I - Mütdevil sermaye			31 500 000	
	II - Sabit sermaye			19 210 059	70
	III - Sigorta ihtiyatı			724 213	42
	31 . V . 1941 e kadar toplanmış olan primler	4 018 875	05		
	31 . V . 1940 a kadar Hazineye devredilmiş primler	3 294 661	63		
C. 6	IV - Sabit kıymetler amortismanı			820 142	03
	a) 31 . V . 1941 e kadar bütçe sabit kıymetlerinden hesaplanan	5 924 083	88		
	31 . V . 1940 a kadar Hazineye devredilen	5 415 728	96	508 354	92
	b) 31 . V . 1941 e kadar mütdevil sermaye sabit kıymetlerinden toplanan			311 787	16
	V - Müesseseler hesabı			35 747	09
	Mâlûl gaziler				
	VI - Alacaklı hesaplar			5 464 146	19
C. 21	a) Muhtelif alacaklılar			2 629 583	51
	1 - Mütdevil sermayeden	2 227 677	99		
	2 - Bütçeden	401 905	52		
C. 22	a) Müraselât			41 667	28
	c) Muhtelif			2 792 895	40
	VII - Nâzım hesaplar			30 175 111	40
	VIII - Sâfi hasılat			55 130 465	36
	a) Sabit sermayeye ayrılan			1 534 163	76
	b) Müesseseler hesabı			1 243 247	94
	1 - Hususi idareler	828 831	96		
	2 - Hazine tayyare resmi	414 415	98		
	c) Hazine hissesi			52 353 053	66

AKTİF

Hesaplar		Müfredat		Yekûn			
		Lira	K.	Lira	K.		
	2 - Hazine tayyare resmi	300	000				
	VIII - Borçlu hesaplar			4 236	519		
C. 19	a) Muhtelif borçlular	3 215	463 76				
	1 - Mütedavil sermayeden	3 031	000 56				
	2 - Bütçeden	11	194 06				
	3 - İhtilâstan mütevellit memur borçları	173	269 14				
	b) Müraselât	171	016 20				
C. 20	c) Muhtelif	850	039 91				
	IX - Nâzım hesaplar			30 175	111 40		
	Toplam			143 059	885 24		
				İnhisarların 1 Haziran 1940 -			
	Masraf :						
Hesaplar		Lira	K.	Müfredat Lira	K.	Yekûn Lira	K.
C. 6.	I - Bütçe masrafları			7 703	657 07	5 022	978 02
	a) Bütçe masraf tahsisatından sarfiyat	6 806	250 82				
	b) Bütçe kanununun 9 neu ve 3811 sayılı kanunun 1 nei maddesi müebince tahsisat tasarrufatından yapılan mahsuplar	897	406 26				
	İndirilmesi icabeden masraflar :			2 700	679 05		
	a) İmalât ve istihsalât maliyetine giren	1 166	515 29				
	b) Aktife alınan sabit kıymetler bedeli	1 534	163 76				
	II - Sabit kıymetler masrafları					639 622	13
C. 6	a) Amortisman			580	400 17		
	b) Sigorta			59	221 96		
	III - Muhtelif masraflar					131 785	36
	Toplam					5 774 385	51
	Sâfi hasılat					55 130 465	36
	G. Toplam					60 904 850	87

Gaziantep Milletvekili Cemil Said Barlas ve iki arkadaşının, Subaylar Heyetine mahsus Terfi kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma ve Bütçe Ksmieyonları raporları (2/72)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Subay ve askerî memur olanlardan yüksek tahsil görenler tapırları tahsil müddetine göre kıdem zammı almaktadırlar. Bunlardan Harp Akademisini ve Yüksek Levazım Mektebini ikmal edenler 4273 sayılı kanundan ve hâkim olanlar ise 4282 sayılı kanundan istifade etmektedir.

Yalnız subay iken Fen Fakültesini bitirenlere yukarıda yazılı olan kıdem zammı hakkı tanınmamakta ve bunlar emsallerine göre mağdur olmaktadır. Bu bakımdan arada adalet tesisi maksadıyla aşağıda yazılı kanun teklifi sunulmuştur.

Gaziantep	Kocaeli	Kocaeli
Milletvekili	Milletvekili	Milletvekili
C. S. Barlas	Dr. F. Ş. Bürge	S. Artel

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 2/72

Karar No. 25

7. VI. 1945

Yüksek Başkanlığa

4273 sayılı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Gaziantep Milletvekili Cemil Said Barlas ve Kocaeli Milletvekilleri Dr. F. Ş. Bürge ile S. Artel taraflarından hazırlanıp Yüksek Başkanlığa sunulan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı, sözü geçen Milletvekilleri ve Millî Savunma ve Adalet Bakanlıklarının temsilcileri hazır buldukları halde komisyonumuzca incelendi.

Bu tasarıdan maksat subay iken Üniversite'nin Fen Fakültesini bitirip de halen orduda bulunan kimyagerlerin, 4273 veya 4282 sayılı kanunlardan faydalanarak kıdem zammı alanlar gibi, aynı zamandan istifade etmelerini sağlamaktır.

Tasarıda ve gerekçesinde sözü geçen 4273 sayılı kanun Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanunu olup, subay iken Fen Fakültesini bitiren

kimyagerler için istenilen iki sene kıdem zammının bu kanuna uyularak sağlanmak mümkün olmadığı gibi bu kanunun bazı maddelerini değiştiren ve kıdem zamlarını kendisinde toplayan 4460 sayılı kanunda da bu kimselere iki sene kıdem zammı verilmesine dair bir kayıt yoktur.

Tasarıda bahsedilen 4282 sayılı kanun ise askerî memurlar hakkındaki 1455 sayılı kanuna ek bir madde olup subay iken hukuk tahsilini bitirerek askerî adli hâkimlikle orduda çalışanlara iki sene kıdem zammı sağlayan bir defaya mahsus muvakkat bir maddedir ki tasarıda sözü geçen kimyagerler bu kanundan da istifade edememektedirler.

Millî Savunma Bakanlığı temsilcisinin açıkladığına göre, subay iken Fen Fakültesini bitiren bu kimseler, kendilerine emsalleri gibi kıdem zammı verilmesi

hakkında Bakanlığa başvurmuşlarsa da eldeki kanunlarda bunların isteğini sağlayan elverişli hüküm bulunmadığından arzularının yerine getirilemediği anlaşılmıştır.

Kanundaki bu boşluğu doldurmak ve emsalleri gibi kıdem zamlarından faydalanmaları gereken bu kimselerin haklarını sağlamak maksadiyle yukarıda bahsi geçen Milletvekillerinin yaptıkları bu teklif Komisyonumuzca esas itibariyle yerinde görülmüştür.

Ancak bu tasarıda bahsolunan kıymetlerden başka halen orduda bunlara benzer durumda bazı dişi ve eczacıların da bulunduğu ve bunların da tasarınn şumulüne girmeleri icabedeceği Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri açıklanmış ve Komisyonumuzca da uygun görülmüş olduğundan sözü geçen Bakanlıkla mutabık kalınarak tasarınn birinci maddesi ona göre daha genel şekilde yazılmıştır.

Bu suretle tasarınn tümü oybirliği ile kabul edildiğinden havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa su-

nulmuştur.

Millî Savunma Komisyonu Başkanı N.

Ağrı

H. Tuğaç

Sözcü

Ağrı

H. Tuğaç

Kâtip

Konya

V. Bilgin

Bolu

A. Alptöğün

Çankırı

Dr. A. Arkan

Erzurum

Zeki Soydemir

Hatay

E. Durukan

Kars

Hasan Durudoğan

Kocaeli

Mürsel Bakı

Tekirdağ

R. Apak

Bursa

A. Atlı

Diyarbakır

K. Sevüktekin

Gaziantep

Dr. M. Canbolat

İsparta

C. Tüzemen

Kayseri

N. Toker

Mardin

Dr. A. Uras

Tokad

S. Çelikkol

Bursa

N. Tınaz

Erzurum

A. Akyürek

Gümüşane

Ş. Erdoğan

İstanbul

Ş. A. Ögel

Kırklareli

K. Doğan

Siirt

B. Türkay

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/72

Karar No. 115

4 . VIII . 1945

Yüksek Başkanlığa

Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkındaki Gaziantep Milletvekili Cemil Said Barlas ve iki arkadaş tarafından Yüksek Başkanlığa sunulmuş olan kanun teklifi Millî Savunma Komisyonu raporuyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Millî Savunma Bakanlığının yetkili temsilcisi hazır olduğu halde incelenip görüldü.

Kara, deniz ve hava subaylarından yüksek mühendislik tahsili yapmak üzere yabancı memleketlere gönderilenlerden tahsillerini ve mukatazi fabrika ve müessese stajını muvaffakiyetle bitirenlere 4273 sayılı ve 19 . VI . 1942 tarihli kanunla dört seneye kadar kıdem zammı verildiği gibi mezkûr kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu durumda bulunan subaylar da bu zamandan istifade ettirilmişlerdir. Kezalik subay iken hukuk tahsilini bitirerek askerî adli hâkimliğe nak-

ledilmiş olanlara da 4282 sayılı ve 3 . VIII . 1942 tarihli kanunla iki sene kıdem zammı verilmiştir. Halbuki halen orduda vazife görmekte olan subaylar arasında Fen Fakültesi tahsilini yaparak kimyager olmuş ve bu sıfatla istihdam edilmekte olan subaylar bulunduğu ve bunların durumu da yukarıda zikredilenlerden farklı bulunmadığı halde bu sonuncular eşitleri gibi kıdem zammı almadıklarından kanun teklifi ile kendilerine de bu zammın verilmesinin sağlanması istenildiği anlaşılmıştır.

Millî Savunma Komisyonunun raporunda tafsilâtiyle açıklanan sebeplere binaen komisyonumuz gerek kanun teklifini gerekse adı geçen Komisyonca yapılan değişikliği yerinde bulmuştur.

Ancak Komisyonunda Millî Savunma Bakanlığının temsilcisi tarafından yapılan açıklamada, görgü ve uzmanlıklarını arttırmak maksadiyle Harbiye

tahsilinin üzerine Ünüversite Fen Fakültesinde tahsili de bitirerek yine kendi sınıflarında çalışmakta olan subaylar dahi mevcut bulunduğu ve Millî Savunma Komisyonumuzca, hazırlanan metinde (o sınıf veya hizmette) ibaresindeki (hizmet) kaydıyla bu gibilerin kastedildiği anlaşılmış ve hüküm Komisyonumuzca da yerinde görülmüş ise de Millî Savunma Komisyonu metninin bazı iltibaslara ve tereddütlere yer verebileceği düşünüldüğünden bu ibare maksada göre düzeltilmiştir.

Diğer taraftan Millî Eğitim Bakanlığında alınan malûmata göre dişçi ve Eczaçı Okulları fakülte mahiyetinde olmayıp Tıp Fakültesine bağlı birer yüksek okul addedildiğinden kanunun uygulanmasında bir iltibasa yer bırakmamak ve her ne suretle olursa olsun evvelce yüksek tahsil dolayısıyla kıdem zammından istifade etmiş olanla-

rın bu kanunun şumulünden hariç kalmalarını sağlamak maksadiyle birinci maddenin ikinci fıkrasının daha umumî bir şekilde yazılması Komisyonumuzca uygun görülerek tasarru bu maksatla yeniden hazırlanmıştır.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu rapor Söz.	Kâtip
Kastamonu	İstanbul	İstanbul
T. Coşkan	H. Ülkmen	F. Öymen
Bitlis	Giresun	İzmir
B. Osma	M. Akkaya	M. Birsal
Kütahya	Kütahya	Muğla
H. Pekcan	A. Tiridoğlu	H. Kitabçı
Tokad	Trabzon	Urfa
R. A. Sevengil	M. S. Anamur	E. Tekeli
Yozgad		Zonguldak
A. Sungur		E. Erişirgil

**GAZIANTEB MİLLETVEKİLİ
CEMİL SAİT BARLAS VE
İKİ ARKADAŞININ TEKLİFİ**

MADDE 1. — 4273 sayılı kanuna aşağıda yazılı muvakkat madde ekenmiştir:

MUVAKKAT MADDE : Subay iken Üniversitenin Fen Fakültesini bitirenlerden halen kimyager olarak orduda muvazzaf bulunanların nasıpları iki sene ilerletilir. Bu nasp düzeltilmesinden ötürü maaş farkı verilemez ve bu ilerletmeler tekaüt müddetinin hesabında fiili hizmetten sayılmaz. 3128 sayılı kanundan istifade edenlere bu hüküm tatbik olunmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımlandığı tarihten yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Millî Savunma Bakanlığı memurdur.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1 — 4273 sayılı kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE — Subay iken Üniversitenin herhangi bir Fakültesinde tahsillerini bitirip o sınıf veya hizmette görevli olarak çalışmakta bulunanların son nasıpları iki sene ilerletilir.

Bu nasp düzeltilmesinden dolayı maaş farkı verilmez ve bu ilerletmeler tekaüt müddetinin hesabında eylemli hizmetten sayılmaz.

4282 sayılı kanundan istifade edenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Savunma ve Maliye Bakanları yürütür.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — 19 . VI . 1942 tarihli ve 4273 sayılı kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir:

Subay iken Üniversitenin herhangi bir fakültesinde veya Dişçi ve Eczacı okullarında tahsillerini bitirip bu tahsili gerektiren sınıfta veya bu tahsil ile uzmanlığın ve görgüsünü arttırdığı hizmette kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevli olarak çalışmakta bulunanların son rütbeye nasıpları iki sene ilerletilir. Bu nasp düzeltilmesinden dolayı aylık farkı verilmez ve bu ilerletmeler emeklilik süresinin hesabında eylemli hizmetten sayılmaz.

Yukarıki fıkrada yazılı durumda bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, o tahsil dolayısıyla, kıdem zammı almış olanlara bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Savunma ve Maliye Bakanları yürütür.